

॥ पञ्चमः प्रश्नः ॥

॥ तैत्तिरीयसंहितायां द्वितीयकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः ॥

विश्वरूपो वै त्वाष्ट्रः पुरोहितो देवानामासीत्स्वस्त्रीयोऽसुराणां
 तस्य त्रीणि शीर्षाण्यांसन्धसोमपानं सुरापानमन्नादनं स
 प्रत्यक्षं देवेभ्यो भागमवदत्परोक्षमसुरेभ्यः सर्वस्मै वै प्रत्यक्षं भागं
 वदन्ति यस्मा एव परोक्षं वदन्ति तस्य भाग उदितस्तस्मादिन्द्रो-
 ऽबिभेदीदृङ् वै राष्ट्रं वि पर्यावर्तयतीति तस्य वज्रमादाय
 शीर्षाण्यच्छिनद्यत्सोमपान- (१)

मासीत्स कपिञ्जलोऽभवद्यत्सुरापानं स कलविङ्को
 यदन्नादनं स तित्तिरिस्तस्याञ्जलिना ब्रह्महृत्यामुपागृह्णात्तां
 संवत्सरमबिभस्तं भूतान्यभ्यक्रोशन्ब्रह्महन्ति स पृथिवीमुपासीद-
 दस्यै ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहाणेति साऽब्रवीद्वरं वृणै
 खातात्पराभविष्यन्ती मन्ये ततो मा परा भूवमिति पुरा ते (२)

संवत्सरादपि रोहादित्यब्रवीत्तस्मात्पुरा संवत्सरात्पृथिव्यै
 खातमपि रोहति वारिवृतं ह्यस्यै तृतीयं ब्रह्महृत्यायै प्रत्यगृह्णात्
 तत्स्वकृतमिरिणमभवत् तस्मादाहिताग्निः श्रद्धादेवः स्वकृत
 इरिणे नावं स्येद्ब्रह्महृत्यायै ह्येष वर्णः स वनस्पतीनुपासीददस्यै
 ब्रह्महृत्यायै तृतीयं प्रति गृहीतेति तेऽब्रुवन्वरं वृणामहै वृक्णात् (३)

पराभविष्यन्तो मन्यामहे ततो मा परा भूमेत्याव्रश्चनाद्वो
 भूयाः॑ स उत्तिष्ठानित्यब्रवीत् तस्मादाव्रश्चनाद्वृक्षाणां भूयाः॑ स
 उत्तिष्ठन्ति वारैवृतः॑ ह्येषां तृतीयं ब्रह्महत्यायै प्रत्यगृह्णन्त्स
 निर्यासोऽभवत् तस्मान्निर्यासस्य नाशय ब्रह्महत्यायै ह्येष वर्णोऽथो
 खलु य एव लोहितो यो वाऽऽव्रश्चनान्निर्येषति तस्य नाऽऽशयं (४)

काममन्यस्य स स्त्रीषः॑ सादमुपासीददस्यै ब्रह्महत्यायै तृतीयं
 प्रति गृहीतेति ता अब्रुवन्वरं वृणामहा ऋत्विष्यात्प्रजां विन्दामहे
 काममा विजनितोः सम्भवामेति तस्मादृत्विष्याच्छ्रियः प्रजां
 विन्दन्ते काममा विजनितोः सम्भवन्ति वारैवृतः॑ ह्यासां तृतीयं
 ब्रह्महत्यायै प्रत्यगृह्णन्त्सा मलवद्वासो अभवत् तस्मान्मलवद्वाससा
 न सं वदेत् (५)

न सुहाऽऽसीत् नास्या अन्नमद्याद्वह्महत्यायै ह्येषा वर्णं
 प्रतिमुच्याऽऽस्तेऽथो खल्वाहुरभ्यञ्जनं वाव स्त्रिया अन्नमभ्यञ्जनमेव
 न प्रतिगृह्यं काममन्यदिति यां मलवद्वाससः॑ सम्भवन्ति यस्ततो
 जायते सोऽभिषुस्तो यामरण्ये तस्यै स्तेनो यां पराचीं तस्यै
 हीतमुख्यपगल्भो या स्नाति तस्या अप्सु मारुको या- (६)

ऽभ्यङ्गे तस्यै दुश्कर्मा या प्रलिखते तस्यै खलतिरपमारी या-
 ऽऽङ्गे तस्यै काणो या दतो धावते तस्यै श्यावदन् या नखानि
 निकृन्तते तस्यै कुनखी या कृणत्ति तस्यै क्लीबो या रञ्जुः॑ सृजति

तस्या॑ उ॒द्वन्धु॑को॒ या पु॒र्णेन॒ पिब॑ति॒ तस्या॑ उ॒न्मादु॑को॒ या ख॒र्वेण॒
पिब॑ति॒ तस्यै॑ ख॒र्वस्ति॒स्रो रात्री॑र्ब्र॒तं च॑रेद॒ञ्जलि॑ना वा॒ पिबेद॒खर्वेण॑
वा पात्रे॑ण प्र॒जायै॑ गोपी॒थाय॑॥ (७)

यथो॑मपान॑न्ते वृ॒क्षात् तस्य॒ नाश॑य॒ वदेत् मारु॑को॒ याऽख॑र्वेण वा॒ त्रीणि॑ च॥———[१]

त्वष्टा॑ ह॒तपु॑त्रो वी॒न्द्रः सोम॑माह॒रत् तस्मि॑न्निन्द्र॑ उप॒हव॑मैच्छत्
तं नोपा॑ह्वयत् पु॒त्रं मे॑ऽवधी॒रिति॑ स य॒ज्ञवेश॑सं कृ॒त्वा प्रा॑सहा
सोम॑मपिबत् तस्य॒ यद॑त्यशिष्यत् तत् त्वष्टा॑हवनीयमुप
प्राव॑र्तय॒थ्स्वाहेन्द्र॑शत्रुर्वध॒स्वेति॑ यदव॑र्तयत् तद्वृ॒त्रस्य॑ वृ॒त्रत्वं
यदब्र॑वी॒थ्स्वाहेन्द्र॑शत्रुर्वध॒स्वेति॑ तस्मा॑द॒स्ये- (८)

न्द्रः शत्रु॑रभव॒त्स सम्भ॑वन्न॒ग्रीषोमा॑व॒भि सम॑भव॒त्स
इ॒षुमा॑त्रमि॒षुमा॑त्रं विष्व॑ङ्क॒र्वध॑त् स इ॒माँल्लो॑कान॒वृणो॑द् यदि॒माँल्लो॑का॒
नवृ॑णोत् तद्वृ॒त्रस्य॑ वृ॒त्रत्वं तस्मा॑दिन्द्रो॒ऽबिभे॑त्स प्र॒जाप॑तिमुपा॒
धाव॑च्छत्रु॒र्मेऽज॑नीति॒ तस्मै॑ वज्रः॑ सि॒त्त्वा प्राय॑च्छदे॒तेन॑ ज॒हीति॑
तेना॒भ्याय॑त् ताव॑ब्रूताम॒ग्रीषोमौ॑ मा (९)

प्र हा॑रावमन्तः स्व॒ इति॑ मम॒ वै यु॒वः स्थ॒ इत्य॑ब्रवीन्माम॒भ्ये॒
तमि॑ति॒ तौ भा॑ग॒धेय॑मैच्छेतां ताभ्या॑मेतम॒ग्रीषोमी॑यमेका॑दशकपालं
पूर्णा॑मासे प्राय॑च्छत् ताव॑ब्रूताम॒भि सन्द॑ष्टौ वै स्वो॒ न श॑क्नुव॒ ऐतु॑मिति॒
स इन्द्र॑ आ॒त्मनः॑ शीतरू॒राव॑जनयत् तच्छी॑तरू॒रयो॑र्जन्म॒ य ए॒वः
शी॑तरू॒रयो॑र्जन्म॒ वेद॑ (१०)

नैनः॑ शीतरू॒रौ ह॑त॒स्ताभ्या॑मेनम॒भ्यन॑यत् तस्मा॑ञ्ज॒ञ्जभ्या॑-

नाद॒ग्री॒षोमौ॒ निर॑क्रामतां प्राणापा॒नौ वा ए॑नं तद॑जहितां प्रा॒णो
वै दक्षो॑ऽपा॒नः क्रतु॑स्तस्मा॑ञ्ज॒ञ्जभ्य॑मानो ब्रूया॒न्मयि॑ दक्ष॒क्रतू॑ इति॑
प्राणापा॒नावे॒वाऽऽत्म॑न्धत्ते सर्व॑मायुरेति॑ स दे॒वता॑ वृ॒त्रान्नि॒रूह्य॑
वा॒र्त्रघ्न॑ ह॒विः पूर्ण॑मा॒से निर॑वपद् घ्नन्ति॒ वा ए॑नं पूर्ण॑मा॒स
आ- (११)

ऽमा॑वा॒स्यायां॑ प्याययन्ति॒ तस्मा॑द्वा॒र्त्रघ्नी॑ पूर्ण॑मा॒से-
ऽनू॑च्येते वृ॒धन्व॑ती अमा॑वा॒स्यायां॑ तथ्स॒ंस्थाप्य॑ वा॒र्त्रघ्न॑
ह॒विर्वज्र॑मा॒दाय॑ पुन॑र॒भ्याय॑त॒ ते अ॑ब्रूतां द्यावा॑पृथि॒वी मा प्र॑
हा॒रावयो॑र्वै श्रि॒त इति॑ ते अ॑ब्रूतां वरं॑ वृ॒णाव॑है नक्ष॑त्रविहिता-
ऽह॑मसा॒नीत्य॑साव॑ब्रवीच्चि॒त्रवि॑हिताऽह॑मिती॒यं तस्मा॑न्नक्ष॑त्रविहिता-
ऽसौ चि॒त्रवि॑हिते॒यं य ए॒वं द्यावा॑पृथि॒व्योर्- (१२)

वरं॑ वेदै॒नं वरो॑ गच्छति॒ स आ॒भ्यामे॒व प्र॑सूत॒ इन्द्रो॑
वृ॒त्रम॑हन्ते दे॒वा वृ॒त्रं ह॒त्वाऽग्री॒षोमा॑वब्रुवन् ह॒व्यं नो॑ वह॒तमि॑ति॒
ताव॑ब्रूता॒मप॑तेजसौ॒ वै त्यौ॑ वृ॒त्रे वै त्ययो॑स्तेज॒ इति॑ ते-
ऽब्रु॑वन्क इ॒दम॑च्छेतीति॒ गौरि॑त्य॒ब्रुव॑न्गौ॒र्वाव॑ सर्व॑स्य मि॒त्रमि॑ति॒
साऽब्र॑वीद् (१३)

वरं॑ वृ॒णै म॒य्ये॒व स॒तोभ॑येन भुन॒जाध्वा॑ इति॒ तद्गौरा॑ह॒रत्
तस्मा॑द्भवि॑ स॒तोभ॑येन भुञ्जत ए॒तद्वा अ॒ग्नेस्तेजो॑ यद् घृ॒तमे॒तथ्सोम॑स्य॒
यत्प॑यो॒ य ए॒वम॒ग्रीषोम॑योस्तेजो॒ वेदं॑ तेज॒स्व्ये॒व भ॑वति ब्र॒ह्मवा॑दिनो॒

वदन्ति किं देवत्यं पौर्णमासमिति प्राजापत्यमिति ब्रूयात्
तेनेन्द्रं ज्येष्ठं पुत्रं निरवासाययदिति तस्माज्ज्येष्ठं पुत्रं धनेन
निरवासाययन्ति॥ (१४)

अस्य मा वेदा द्यावापृथिव्योरब्रवीदिति तस्माच्चत्वारि च॥ [२]

इन्द्रं वृत्रं जघ्निवाः सम्मृधोऽभि प्रावेपन्तु स एतं वैमृधं
पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यमपश्यत्तं निरवपत् तेन वै स मृधोऽपाहत
यद्वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति मृध एव तेन यजमानोऽप
हत इन्द्रो वृत्रं हत्वा देवताभिश्चेन्द्रियेण च व्यार्ध्यत स
एतमाग्नेयमष्टाकपालममावास्यायामपश्यदैन्द्रं दधि (१५)

तन्निरवपत्तेन वै स देवताश्चेन्द्रियं चावारुन्धु यदाग्नेयो-
ऽष्टाकपालोऽमावास्यायां भवत्यैन्द्रं दधि देवताश्चैव तेनैन्द्रियं च
यजमानोऽव रुन्धु इन्द्रस्य वृत्रं जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं पृथिवीमनु
व्यार्च्छत् तदोषधयो वीरुधोऽभवन्त्स प्रजापतिमुपाधावद्धृत्रं मे
जघ्नुष इन्द्रियं वीर्यं (१६)

पृथिवीमनु व्यात् तदोषधयो वीरुधोऽभूवन्निति स
प्रजापतिः पशूनब्रवीदेतदस्मै सं नयतेति तत्पशव ओषधीभ्यो-
ऽध्यात्मन्त्समनयन्तत्प्रत्यदुहन् यत्समनयन्तत्सान्नाय्यस्य
सान्नाय्यत्वं यत्प्रत्यदुहन्तत्प्रतिधुषः प्रतिधुक्त्वं समनैषुः प्रत्यधुक्षत्र
तु मयि श्रयत् इत्यब्रवीदेतदस्मै (१७)

श्रुतं कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै श्रुतमकुर्वन्निन्द्रियं वावास्मिन्वीर्यं
 तदश्रयन्तच्छ्रुतस्य श्रुतत्वः समनैषुः प्रत्यधुक्षञ्छ्रुतमक्रुन्न
 तु मा धिनोतीत्यब्रवीदेतदस्मै दधि कुरुतेत्यब्रवीत् तदस्मै
 दध्यकुर्वन्तदेनमधिनोत् तद्दधो दधित्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति दध्नः
 पूर्वस्यावदेयं (१८)

दधि हि पूर्वं क्रियत् इत्यनादृत्य तच्छ्रुतस्यैव पूर्वस्याऽव
 द्येदिन्द्रियमेवास्मिन्वीर्यं श्रित्वा दधोपरिष्ठाद्धिनोति यथापूर्वमुपैति
 यत्पृथिवीकैर्वा पर्णवल्कैर्वा तज्याथ्सौम्यं तद्यत्कलै राक्षसं तद्यत्
 तण्डुलैर्वैश्वदेवं तद्यदातश्चनेन मानुषं तद्यद्दध्रा तथ्सेन्द्रं दध्रा
 तनक्ति (१९)

सेन्द्रत्वायाग्निहोत्रोच्छेषणमुभ्यातनक्ति यज्ञस्य सन्तत्या इन्द्रो
 वृत्रं हत्वा परां परावतमगच्छदपाराधमिति मन्यमानस्तं देवताः
 प्रेषमैच्छन्सोऽब्रवीत्प्रजापतिर्यः प्रथमोऽनुविन्दति तस्य प्रथमं
 भागधेयमिति तं पितरोऽन्विन्दन्तस्मात्पितृभ्यः पूर्वद्युः क्रियते
 सोऽमावास्यां प्रत्यागच्छत् तं देवा अभि समगच्छन्ताऽमा वै
 नो - (२०)

ऽद्य वसु वसुतीतीन्द्रो हि देवानां वसु तदमावास्याया
 अमावास्यत्वं ब्रह्मवादिनो वदन्ति किं देवत्यं सान्नाय्यमिति
 वैश्वदेवमिति ब्रूयाद्विश्वे हि तद्देवा भागधेयमभि समगच्छन्तेत्यथो

खल्वैन्द्रमित्येव ब्रूयादिन्द्रं वाव ते तद्विषज्यन्तोऽभि
समंगच्छन्तेति॥ (२१)

दधि मे जघ्नुषं इन्द्रियं वीर्यमित्यब्रवीदेतदस्मा अवदेयन्तनक्ति नो द्विचत्वारिंशच्च॥—[३]

ब्रह्मवादिनो वदन्ति स त्वे दंशपूर्णमासौ यजेत य
एनौ सेन्द्रो यजेतेति वैमृधः पूर्णमासेऽनुनिर्वाप्यो भवति तेन
पूर्णमासः सेन्द्रं ऐन्द्रं दध्यमावास्यायां तेनामावास्यां सेन्द्रा य
एवं विद्वान्दंशपूर्णमासौ यजते सेन्द्रावेवैनौ यजते श्वःश्वोऽस्मा
ईजानाय वसीयो भवति देवा वै यद्यज्ञेऽकुर्वत तदसुरा अकुर्वत
ते देवा एता- (२२)

मिष्टिमपश्यन्नाग्नावैष्णवमेकादशकपालं सरस्वत्यै चरुं
सरस्वते चरुं तां पौर्णमासं सः स्थाप्यानु निरवपन्ततो
देवा अभवन्परासुरा यो भ्रातृव्यवान्स्यात्स पौर्णमासं
सः स्थाप्यैतामिष्टिमु निर्वपेत्पौर्णमासेनैव वज्रं भ्रातृव्याय
प्रहृत्याऽऽग्नावैष्णवेन देवतांश्च यज्ञं च भ्रातृव्यस्य वृद्धे
मिथुनान्पशून्सारस्वताभ्यां यावदेवास्यास्ति तथ (२३)

सर्वं वृद्धे पौर्णमासीमेव यजेत भ्रातृव्यवान्नामावास्यां हत्वा
भ्रातृव्यं नाप्याययति साकं प्रस्थायीयेन यजेत पशुकामो यस्मै
वा अल्पेनाऽऽहरन्ति नाऽऽत्मना तृप्यति नान्यस्मै ददाति यस्मै
महता तृप्यत्यात्मना ददात्यन्यस्मै महता पूर्णं होतव्यं तृप्त

ए॒वैन॒मिन्द्रः॑ प्र॒जयां॑ प॒शुभि॑स्तर्पयति दारुपा॒त्रेण॑ जुहोति॒ न हि
मृ॒न्मय॑माहु॒तिमा॒न॒श औदु॑म्बरं (२४)

भव॒त्यूर्वा॑ उ॒दुम्बर॑ ऊ॒र्क्प॒शव॑ ऊ॒र्जैवा॑स्मा॒ ऊर्जं॑ प॒शून॑व
रु॒न्धे ना॑ग॒तश्री॑र्महेन्द्रं॒ यजे॑त॒ त्रयो॑ वै ग॒तश्रि॑यः शुश्रु॒वान्ग्रा॑म॒णी
रा॒ज॒न्य॑स्तेषां॑ महेन्द्रो दे॒वता॒ यो वै स्वां॑ दे॒वता॑मति॒यज॑ते प्र स्वायै
दे॒वता॑यै च्यवते॒ न परां॑ प्राप्नो॒ति पा॑पी॒यान्भव॑ति सं॒वत्सर॑मिन्द्रं
यजे॑त सं॒वत्सर॑ ५ हि व्र॒तं ना॒ति स्वै॒- (२५)

वैनं॑ दे॒वते॒ज्यमा॑ना॒ भूत्या॑ इ॒न्द्रे व॑सी॒यान्भव॑ति सं॒वत्सर॑स्य
प॒रस्ता॑द॒ग्नये॑ व्र॒तप॑तये पुरो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं॒ निर्व॑पे॒त्सं॒वत्सर॑मे॒वैनं॑
वृ॒त्रं ज॑घ्नि॒वा ५ सं॑म॒ग्निर्व्र॑तप॒तिर्व्र॑तमा ल॒म्भय॑ति॒ ततो॑ऽधि॒ कामं॑
यजे॑त॥ (२६)

ए॒तान्त॑दौदु॒म्बर॑ ५ स्वा त्रि॒ंशच्च॑॥ ————— [४]

नासो॑मयाजी सं न॒येद॑ना॒गतं॒ वा ए॒तस्य॑ प॒यो योऽसो॑मयाजी
यदसो॑मयाजी स॒न्नये॑त्प॒रिमो॑ष ए॒व सोऽनृ॑तं करोत्यथो प॒रैव॑ सि॒च्यते॑
सोमया॒ज्यैव॑ सं न॒येत्प॒यो वै सोमः॑ प॒यः सान्ना॒य्यं प॒यसै॒व प॒यं
आ॒त्मन्ध॑त्ते वि वा ए॒तं प्र॒जयां॑ प॒शुभि॑रर्धयति व॒र्धय॑त्यस्य॒ भ्रातृ॑व्यं
यस्य॑ ह॒विर्नि॑रु॒प्तं पुर॑स्ता॒च्चन्द्र॑मा - (२७)

अ॒भ्यु॒देति॑ त्रे॒धा त॑ण्डु॒लान् वि भ॑जे॒द्ये म॑ध्य॒माः स्यु॑स्तान॒ग्नये॑
दा॒त्रे पु॑रो॒डाश॑म॒ष्टाक॑पालं कुर्या॒द्ये स्थ॑वि॒ष्टास्ता॑निन्द्राय प्रदा॒त्रे

दध॑श्च॒रुं येऽणि॑ष्ठास्तान् विष्ण॑वे शिपि॑विष्टाय॑ शृ॒ते च॒रुम॑ग्निरे॒वास्मै॑
 प्र॒जां प्र॑ज॒नय॑ति वृ॒द्धामिन्द्रः॑ प्र यच्छति॑ य॒ज्ञो वै विष्णुः॑ प॒शवः॑
 शिपि॑र्य॒ज्ञ ए॒व प॒शुषु॑ प्रति॑ तिष्ठति॒ न द्वे (२८)

य॒जेत॒ यत्पूर्व॑या सम्प्र॒ति यजे॒तोत्तर॑या छ॒म्बङ्कुर्या॑द्यदुत्तर॑या
 सम्प्र॒ति यजे॑त॒ पूर्व॑या छ॒म्बङ्कुर्या॑न्नेष्टि॒र्भव॑ति॒ न य॒ज्ञस्तदनु॑
 ही॒तमु॒ख्यप॑ग॒ल्भो जा॑यत॒ एका॑मे॒व य॒जेत॒ प्रग॒ल्भो॑ऽस्य जा॑यते-
 ऽना॑द॒त्य तद्वै ए॒व य॒जेत॒ य॒ज्ञमु॒खमे॒व पूर्व॑याऽऽल॑भते॒ यज॑त॒ उत्तर॑या
 दे॒वता॑ ए॒व पूर्व॑याऽव॒रुन्ध॑ इन्द्रि॒यमुत्तर॑या दे॒वलोक॑मे॒व (२९)

पूर्व॑याऽभि॒जय॑ति मनु॒ष्यलोक॑मुत्तर॑या भूय॑सो य॒ज्ञक्र॑तूनु॒पैत्ये॑षा
 वै सु॒मना॒ नामे॑ष्टि॒र्यम॑द्ये॒जानं॑ प॒श्चाच्च॑न्द्रमा॑ अ॒भ्युदे॑त्यस्मिन्ने॒वास्मै॑
 लो॒केऽर्धु॑कं भवति॑ दा॒क्षाय॑णय॒ज्ञेन॑ सु॒वर्ग॑का॒मो य॒जेत॒ पूर्ण॑मा॒से
 सं न॑येन्मै॒त्रावरु॑ण्याऽऽमि॒क्षया॑ऽमा॒वास्या॑यां य॒जेत॒ पूर्ण॑मा॒से
 वै दे॒वानां॑ सु॒तस्तेषा॑मे॒तम॑र्धमा॒सं प्रसु॑त॒स्तेषां॑ मै॒त्रावरु॑णी
 व॒शाऽमा॑वास्या॒याम॑नू॒बन्ध्या॑ यत् (३०)

पूर्वे॑द्यु॒र्यज॑ते वेदि॑मे॒व तत्क॑रोति॒ यद्व॒थ्सान॑पाक॒रोति॑
 स॒दोह॑वि॒र्धाने॑ ए॒व स॒मि॒नोति॑ यद्यज॑ते दे॒वैरे॒व सु॒त्यां स॒म्पाद॑यति॒
 स ए॒तम॑र्धमा॒सं स॒धमा॑द॒ देवैः॑ सोमं॑ पिबति॒ यन्मै॑त्रावरु॒ण्याऽऽ-
 मि॒क्षया॑ऽमा॒वास्या॑यां यज॑ते॒ यैवा॑सौ दे॒वानां॑ व॒शाऽनू॒बन्ध्या॑ सो

एवैषैतस्य साक्षाद्वा एष देवानभ्यारोहति य एषां यज्ञ- (३१)

मभ्यारोहति यथा खलु वै श्रेयानभ्यारूढः कामयते तथा करोति यद्यवविध्यति पापीयान्भवति यदि नावविध्यति सदृङ् व्यावृत्काम एतेन यज्ञेन यजेत क्षुरपविर्ह्येष यज्ञस्ताजक्पुण्यो वा भवति प्र वा मीयते तस्यैतद्वृतं नानृतं वदेन्न माऽसमंश्जीयान्न स्त्रियमुपेयान्नास्य पल्पूलनेन वासः पल्पूलयेयुरेतद्धि देवाः सर्वं न कुर्वन्ति॥ (३२)

चन्द्रमा द्वे दैवलोकमेव यद्यज्ञं पल्पूलयेयुः षट्॥ ————— [५]

एष वै देवर्थो यद्वर्शपूर्णमासौ यो दर्वशपूर्णमासाविद्धा सोमेन यजते रथस्पष्ट एवावसाने वरे देवानामव स्यत्येतानि वा अङ्गापरूष्णि संवत्सरस्य यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजतेऽङ्गापरूष्ण्येव संवत्सरस्य प्रति दधात्येते वै संवत्सरस्य चक्षुषी यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते ताभ्यामेव सुवर्गं लोकमनु पश्य- (३३)

त्येषा वै देवानां विक्रान्तिर्यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते देवानामेव विक्रान्तिमनु वि क्रमत एष वै देवयानः पन्था यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते य एव देवयानः पन्थास्तः समारोहत्येतौ वै देवानाः हरी यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्वशपूर्णमासौ यजते यावेव देवानाः हरी ताभ्या- (३४)

मेवैभ्यो हव्यं वहत्येतद्वै देवानामास्यं यद्वर्शपूर्णमासौ
 य एवं विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजते साक्षादेव देवानामास्यं
 जुहोत्येष वै हविर्धानी यो दर्शपूर्णमासयाजी सायं प्रातरग्निहोत्रं
 जुहोति यजते दर्शपूर्णमासावहरहरहविर्धानिनाः सुतो य एवं
 विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजते हविर्धान्यस्मीति सर्वमेवास्यं बर्हिष्यं
 दत्तं भवति देवा वा अहर- (३५)

यज्ञियं नाविन्दन्ते दर्शपूर्णमासावपुनन्तौ वा एतौ पूतौ
 मेध्यौ यद्वर्शपूर्णमासौ य एवं विद्वान्दर्शपूर्णमासौ यजते
 पूतावेवैनौ मेध्यौ यजते नामावास्यायां च पौर्णमास्यां च
 स्त्रियमुपेयाद्यदुपेयान्निरिन्द्रियः स्यात्सोमस्य वै राज्ञोऽर्धमासस्य
 रात्रयः पत्नय आसन्तासाममावास्यां च पौर्णमासीं च नोपैत् (३६)

ते एनमभि समनह्येतां तं यक्ष्मं आर्च्छुद्राजानं यक्ष्मं
 आरदिति तद्राजयक्ष्मस्य जन्म यत्पापीयानभवत् तत्पापयक्ष्मस्य
 यज्जायाभ्यामविन्दत् तज्जायेन्यस्य य एवमेतेषां यक्ष्माणां जन्म वेद
 नैनमेते यक्ष्मा विन्दन्ति स एते एव नमस्यन्नुपाधावत्ते अब्रूतां वरं
 वृणावहा आवं देवानां भागधे असावा- (३७)

ऽऽवदधि देवा इज्यान्ता इति तस्मात्सदृशीनाः
 रात्रीणाममावास्यायां च पौर्णमास्यां च देवा इज्यन्त एते
 हि देवानां भागधे भागधा अस्मै मनुष्या भवन्ति य एवं वेद
 भूतानि क्षुधमघ्नन्त्सद्यो मनुष्या अर्धमासे देवा मासि पितरः

संवत्सरे वनस्पतयस्तस्मादहरहर्मनुष्या अशनमिच्छन्तेऽर्धमासे
 देवा इज्यन्ते मासि पितृभ्यः क्रियते संवत्सरे वनस्पतयः फलं
 गृह्णन्ति य एवं वेद हन्ति क्षुधं भ्रातृव्यम्॥ (३८)

पश्यति ताभ्यामहरैदसाव फलं सुत च॥ _____[६]

देवा वै नर्चि न यजुष्यश्रयन्त ते सामन्नेवाश्रयन्त हिं करोति
 सामैवाकर्हिं करोति यत्रैव देवा अश्रयन्त तत एवैनान्प्र युङ्क्ते हिं
 करोति वाच एवैष योगो हिं करोति प्रजा एव तद्यजमानः सृजते
 त्रिः प्रथमामन्वाह त्रिरुत्तमां यज्ञस्यैव तद्वरुसं (३९)

नह्यत्यप्रस्रंसाय सन्ततमन्वाह प्राणानामन्नाद्यस्य सन्तत्या
 अथो रक्षसामपहत्यै राथन्तरीं प्रथमामन्वाह राथन्तरो वा अयं
 लोक इममेव लोकमभि जयति त्रिर्वि गृह्णाति त्रयं इमे लोका
 इमानेव लोकानभि जयति बारहतीमुत्तमामन्वाह बारहतो वा असौ
 लोकोऽमुमेव लोकमभि जयति प्र वो - (४०)

वाजा इत्यनिरुक्तां प्राजापत्यामन्वाह यज्ञो वै प्रजापतिर्यज्ञमेव
 प्रजापतिमा रभते प्र वो वाजा इत्यन्वाहान्नं वै वाजोऽन्नमेवाव रुन्धे
 प्र वो वाजा इत्यन्वाह तस्मात्प्राचीनं रेतो धीयतेऽग्न आ याहि
 वीतय इत्याह तस्मात्प्रतीचीः प्रजा जायन्ते प्र वो वाजा - (४१)

इत्यन्वाह मासा वै वाजा अर्धमासा अभिद्यवो देवा हविष्मन्तो
 गौर्धृताची यज्ञो देवाञ्जिगाति यजमानः सुम्रयुरिदमसीदमसीत्येव
 यज्ञस्य प्रियं धामाव रुन्धे यं कामयेत सर्वमायुरियादिति प्र वो

वाजा॒ इति॒ तस्या॒नूच्याग्र॒ आ या॑हि वी॒तय॒ इति॒ सन्त॑त॒मुत्त॑रमर्ध॒र्चमा॒
ल॒भेत॑ (४२)

प्रा॒णेनै॒वास्या॑पानं दा॒धार॒ सर्व॑मायु॒रेति॒ यो वा अ॑र॒न्निः
सा॒मिधे॑नीनां वेदा॒रत्ना॑वेव भ्रातृ॒व्यं कुरु॑तेऽर्ध॒र्चो सं द॑धात्येष
वा अ॑र॒न्निः सा॒मिधे॑नीनां य एवं वेदा॒रत्ना॑वेव भ्रातृ॒व्यं कुरु॑त
ऋषे॑र॒ऋषे॑र्वा ए॒ता निर्मि॑ता यथ्सा॒मिधे॑न्यस्ता यदसं॒युक्ताः॒ स्युः
प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्यज॒मानस्य॒ वि ति॑ष्ठेरन्नर्ध॒र्चो स॒न्दधा॑ति सं
यु॒नक्त॑येवैनास्ता अ॒स्मै संयु॑क्ता अ॒वरु॑द्धाः सर्वा॒माशि॑षं दुहे॥ (४३)

बृ॒हसं॑ वो जायन्ते प्र वो॒ वाजां॑ लभेत दधाति स॒न्दशं॑ च॥ [७]

अय॑ज्ञो वा ए॒ष यो॑ऽसा॒माऽग्र॒ आ या॑हि वी॒तय॒ इत्या॑ह
रथ॑न्तरस्यैष वर्णस्तं त्वा॑ स॒मिद्धि॑रङ्गि॒र इत्या॑ह वामदे॒व्यस्यै॑ष वर्णो
बृ॒हद॑ग्ने सु॒वीर्य॑मित्या॒ह बृ॒हत॑ ए॒ष वर्णो॑ यदे॒तं तृ॒चम॑न्वाह॒ यज्ञ॑मे॒व
तथ्सा॑म॒न्वन्तं॑ करोत्य॒ग्निर॒मुष्मि॑ल्लो॒क आसी॑दादित्यो॒ऽस्मिन्ता॑वि॒मौ
लो॒काव॑शा॒न्ता- (४४)

वास्तां॒ ते दे॒वा अ॑ब्रुवन्नेते॒मौ वि पर्यू॑हामेत्यग्र॒ आ या॑हि वी॒तय॒
इत्य॒स्मिँल्लो॒केऽग्नि॑म॒दधु॑र्बृ॒हद॑ग्ने सु॒वीर्य॑मित्य॒मुष्मि॑ल्लो॒क आ॑दित्यं
ततो॒ वा इ॒मौ लो॒काव॑शाम्यतां यदे॒वम॑न्वाहानयो॒र्लोकयोः॑ शान्त्यै
शा॒म्यतो॑ऽस्मा इ॒मौ लो॒कौ य एवं वेद॑ पञ्चदश सा॒मिधे॑नीरन्वाह
पञ्च॑दश (४५)

वा अर्धमासस्य रात्रयोऽर्धमासशः संवत्सर औप्यते
 तासां त्रीणि च शतानि षष्टिश्चाक्षराणि तावतीः संवत्सरस्य
 रात्रयोऽक्षरश एव संवत्सरमाप्नोति नृमेधश्च परुच्छेपश्च
 ब्रह्मवाद्यमवदेतामस्मिन्दारावाद्ग्रेऽग्निं जनयाव यतरो नौ
 ब्रह्मीयानिति नृमेधोऽभ्यवदत्स धूममजनयत्परुच्छेपोऽभ्यवदत्सो-
 ऽग्निमजनयदृष इत्यब्रवीद्- (४६)

यत्समावद्विद्व कथा त्वमग्निमजीजनो नाहमिति
 सामिधेनीनामेवाहं वर्णं वेदेत्यब्रवीद्यद् घृतवत्पदमनूच्यते स
 आसां वर्णस्तं त्वां समिद्धिरङ्गिर इत्याह सामिधेनीष्वेव
 तज्ज्योतिर्जनयति स्त्रियस्तेन यदृचः स्त्रियस्तेन यद्वायत्रियः
 स्त्रियस्तेन यत्सामिधेन्यो वृषण्वतीमन्वाह (४७)

तेन पुःस्वतीस्तेन सेन्द्रास्तेन मिथुना अग्निर्देवानां दूत
 आसीदुशना काव्योऽसुराणां तौ प्रजापतिं प्रश्नमैतां स प्रजा-
 पतिरग्निं दूतं वृणीमह इत्यभि पर्यावर्तत ततो देवा अभवन्परासुरा
 यस्यैवं विदुषोऽग्निं दूतं वृणीमह इत्यन्वाह भवत्यात्मना परास्य
 भ्रातृव्यो भवत्यध्वरवतीमन्वाह भ्रातृव्यमेवैतया (४८)

ध्वरति शोचिष्केशस्तमीमह इत्याह पवित्रमेवैतद्यजमानमेवै-
 तया पवयति समिद्धो अग्न आहुतेत्याह परिधिमेवैतं परि दधात्य-
 स्कन्दाय यदत ऊर्ध्वमभ्यादध्याद्यथा बहिःपरिधि स्कन्दति तादृगेव

तत्रयो वा अग्रयो हव्यवाहनो देवानां कव्यवाहनः पितृणां सहर्क्षा
असुराणां त एतर्ह्याशंसन्ते मां वरिष्यते मा- (४९)

मिति वृणीध्वं हव्यवाहनमित्याह य एव देवानां तं वृणीत
आर्षेयं वृणीते बन्धोरेव नैत्यथो सन्तत्यै परस्तादर्वाचो वृणीते
तस्मात्परस्तादर्वाचो मनुष्यान्पितरोऽनु प्र पिपते॥ (५०)

अशान्तावाहु पञ्चदशाब्रवीदन्वाहेतया वरिष्यते मामेकात्रिंशच्च॥ [८]

अग्रे महां असीत्याह महान् ह्येष यदग्निर्ब्राह्मणेत्याह
ब्राह्मणो ह्येष भारतेत्याहैष हि देवेभ्यो हव्यं भरति देवेद्ध इत्याह
देवा ह्येतमैन्धतु मन्विद्ध इत्याह मनुर्ह्येतमुत्तरो देवेभ्य ऐन्द्रर्षिष्ठुत
इत्याहर्षयो ह्येतमस्तुवन्विप्रानुमदित इत्याह (५१)

विप्रा ह्येते यच्छुश्रुवांसः कविशस्त इत्याह कवयो ह्येते
यच्छुश्रुवांसो ब्रह्मसंशित इत्याह ब्रह्मसंशितो ह्येष घृताहवन
इत्याह घृताहुतिरह्यस्य प्रियतमा प्रणिर्यज्ञानामित्याह प्रणीरह्येष
यज्ञानां रथीरध्वराणामित्याहैष हि देवरथोऽतूर्तो होतेत्याह न
ह्येतं कश्चन (५२)

तरति तूर्णिरहव्यवाडित्याह सर्वं ह्येष तरत्यास्पात्रं जुहूर्देवा-
नामित्याह जुहूर्ह्येष देवानां चमसो देवपान इत्याह चमसो ह्येष
देवपानोऽरां इवाग्ने नेमिर्देवास्त्वं परिभूरसीत्याह देवान् ह्येष

परिभूर्यद्ब्रूयादा वह देवान्देवयते यजमानायेति भ्रातृव्यमस्मै (५३)

जनयेदा वह देवान् यजमानायेत्याह यजमानमेवैतेन वर्धय-
त्यग्निमग्ने आ वह सोममा वहेत्याह देवता एव तद्यथापूर्वमुप ह्वयत
आ चाग्ने देवान् वह सुयजा च यज जातवेद इत्याहाग्निमेव तत्सः
श्यति सौऽस्य सः शितो देवेभ्यो हव्यं वहत्यग्निर्होते- (५४)

त्याहाग्निर्वै देवानाः होता य एव देवानाः होता तं
वृणीते स्मो वयमित्याहाऽऽत्मानमेव सत्त्वं गमयति साधु ते
यजमान देवतेत्याहाऽऽशिषमेवैतामा शास्ते यद्ब्रूयाद्योऽग्निः
होतारमवृथा इत्यग्निर्नोभयतो यजमानं परि गृह्णीयात् प्रमायुक्तः
स्याद्यजमानदेवत्या वै जुहूर्भ्रातृव्यदेवत्योपभृद्- (५५)

यद्वे इव ब्रूयाद्भ्रातृव्यमस्मै जनयेद् घृतवतीमध्वर्यो सुचमास्य-
स्वेत्याह यजमानमेवैतेन वर्धयति देवायुवमित्याह देवान् ह्येषावति
विश्ववारामित्याह विश्वः ह्येषावतीडामहै देवाः ईडेन्यान्नमस्यामं
नमस्यान् यजाम यज्ञियानित्याह मनुष्या वा ईडेन्याः पितरो
नमस्या देवा यज्ञिया देवता एव तद्यथाभागं यजति॥ (५६)

विप्रांनुमदित् इत्याह चनास्मै होतोपभृद्देवता एव त्रीणि च॥ [९]

त्रीः स्तृचाननु ब्रूयाद्राजन्यस्य त्रयो वा अन्ये राज्ञ्यात्पुरुषा
ब्राह्मणो वैश्यः शूद्रस्तानेवास्मा अनुकान्करोति पञ्चदशानु ब्रूयाद्
राजन्यस्य पञ्चदशो वै राज्ञ्यः स्व एवैनः स्तोमे प्रतिष्ठापयति

त्रिष्टुभा परि दध्यादिन्द्रियं वै त्रिष्टुगिन्द्रियकामः खलु वै राजन्यो
यजते त्रिष्टुभैवास्मा इन्द्रियं परि गृह्णाति यदि कामयेत (५७)

ब्रह्मवर्चसमस्त्विति गायत्रिया परि दध्याद्ब्रह्मवर्चसं वै गायत्री
ब्रह्मवर्चसमेव भवति सप्तदशानु ब्रूयाद्वैश्यस्य सप्तदशो वै वैश्यः
स्व एवैनं स्तोमे प्रतिष्ठापयति जगत्या परि दध्याज्जागता वै
पशवः पशुकामः खलु वै वैश्यो यजते जगत्यैवास्मै पशून्परि
गृह्णात्येकविंशतिमनु ब्रूयात्प्रतिष्ठाकामस्यैकविंशः स्तोमानां
प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै (५८)

चतुर्विंशतिमनु ब्रूयाद्ब्रह्मवर्चसकामस्य चतुर्विंशत्यक्षरा
गायत्री गायत्री ब्रह्मवर्चसं गायत्रियैवास्मै ब्रह्मवर्चसमव रुन्धे
त्रिंशतमनु ब्रूयादन्नकामस्य त्रिंशदक्षरा विराडन्न विराड्विरा-
जैवास्मा अन्नाद्यमव रुन्धे द्वात्रिंशतमनु ब्रूयात्प्रतिष्ठाकामस्य
द्वात्रिंशदक्षरानुष्टुगनुष्टुप्छन्दसां प्रतिष्ठा प्रतिष्ठित्यै षट्त्रिंशतमनु
ब्रूयात्पशुकामस्य षट्त्रिंशदक्षरा बृहती बार्हताः पशवो
बृहत्यैवास्मै पशू- (५९)

नव रुन्धे चतुश्चत्वारिंशतमनु ब्रूयादिन्द्रियकामस्य
चतुश्चत्वारिंशदक्षरा त्रिष्टुगिन्द्रियं त्रिष्टुत्रिष्टुभैवास्मा इन्द्रियमव
रुन्धेऽष्टाचत्वारिंशतमनु ब्रूयात्पशुकामस्याष्टाचत्वारिंशदक्षरा
जगती जागताः पशवो जगत्यैवास्मै पशून्नव रुन्धे सर्वाणि
छन्दांस्यनु ब्रूयाद्बहुयाजिनः सर्वाणि वा एतस्य छन्दांस्यवरुद्धानि

यो ब॒हुया॒ज्यप॑रि॒मित॒मनु॑ ब्रूया॒दप॑रि॒मित॒स्याव॑रुद्धौ ॥ (६०)

कामयेत् प्रतिष्ठित्यै पशून्त्सप्तचत्वारिंशच्च ॥ [१०]

निर्वी॑तं म॒नुष्या॑णां प्रा॒चीना॒वीतं॑ पि॒तृणा॒मुप॑वीतं दे॒वाना॒मुप॑
व्यय॑ते दे॒वल॒क्ष्ममे॒व तत्कु॑रुते तिष्ठ॒न्नन्वा॑ह तिष्ठन् ह्याश्रु॑ततरं वद॑ति
तिष्ठ॒न्नन्वा॑ह सुव॒र्गस्य॑ लो॒कस्या॒भिजि॑त्या आसी॒नो यज॑त्य॒स्मिन्ने॒व
लो॒के प्र॑ति तिष्ठति यत्क्रौ॒श्चम॑न्वाहाऽऽसुरं तद्यन्म॒न्द्रं मा॑नुषं
तद्यद॑न्तरा तत्सदे॒वम॑न्तरानूच्य॑ सदे॒वत्वाय॑ वि॒द्वांसो॑ वै (६१)

पु॒रा हो॑ता॒रोऽभू॑वन्तस्मा॒द्विधृ॑ता अध्वा॒नोऽभू॑वन् पन्था॒नः
सम॑रु॒क्षन्न॑न्तर्वेद्य॒न्यः पादो॑ भव॑ति बहिर्वेद्य॒न्योऽथान्वा॑हाध्व॒नां
विधृ॑त्यै पु॒थाम॑स॒रोहा॒याथो॑ भू॒तं चै॒व भ॑विष्यच्चाव॑ रु॒न्धे-
ऽथो॑ परि॒मितं॑ चै॒वाप॑रि॒मितं॑ चाव॑ रु॒न्धेऽथो॑ ग्रा॒म्याश्चै॒व
प॒शूना॑र॒ण्याश्चा॒व रु॒न्धेऽथो॑ (६२)

दे॒वल॒ोकं चै॒व म॑नुष्यलो॒कं चा॒भि ज॑यति दे॒वा वै
सा॑मिधे॒नीर॒नूच्य॑ य॒ज्ञं ना॒न्वप॑श्यन्त्स प्र॒जाप॑तिस्तूष्णीमा॒घार॑मा॒घार-
य॑त् ततो॑ वै दे॒वा य॒ज्ञम॑न्वपश्यन् यत् तूष्णीमा॒घार॑मा॒घारय॑ति
य॒ज्ञस्या॑नु॒ख्यात्या॑ अथो॑ सा॒मिधे॒नीरे॒वाभ्य॑न॒त्तलू॑क्षो भवति॒ य ए॒वं
वेदा॑थो॒ तर्प॑यत्ये॒वेना॒स्तृप्य॑ति प्र॒जया॑ प॒शुभि॑र्- (६३)

य ए॒वं वेद॑ यदे॒कया॑घारयेदे॒कां प्री॑णीयाद्यद्वाभ्यां॑ द्वे
प्री॑णीयाद्यत् तिसृ॒भिर॑ति॒ तद्वे॑चयेन्मन॒सा घा॑रयति॒ मन॑सा॒

ह्यनाप्तमाप्यते तिर्यश्चमा घोरयत्यलम्बद्वारं वाक्च मनश्चार्तीयेतामहं
देवेभ्यो हव्यं वहामीति वागब्रवीदहं देवेभ्य इति मनस्तौ प्रजापतिं
प्रश्नमैतां सौऽब्रवीत् (६४)

प्रजापतिर्दूतीरेव त्वं मनसोऽसि यद्धि मनसा ध्यायति
तद्वाचा वदतीति तत्खलु तुभ्यं न वाचा जुहवन्नित्यब्रवीत्
तस्मान्मनसा प्रजापतये जुहति मन इव हि प्रजापतिः प्रजा-
पतेराप्त्यै परिधीन्त्सम्माष्टि पुनात्येवैनान्निर्मध्यमं त्रयो वै प्राणाः
प्राणानेवाभि जयति त्रिर्दक्षिणार्ध्यं त्रयं - (६५)

इमे लोका इमानेव लोकानभि जयति त्रिरुत्तरार्ध्यं त्रयो
वै देवयानाः पन्थानस्तानेवाभि जयति त्रिरुप वाजयति त्रयो वै
देवलोका देवलोकानेवाभि जयति द्वादश सं पद्यन्ते द्वादश मासाः
संवत्सरः संवत्सरमेव प्रीणात्यथो संवत्सरमेवास्मा उप दधाति
सुवर्गस्य लोकस्य समष्ट्या आघारमा घोरयति तिर इव (६६)

वै सुवर्गो लोकः सुवर्गमेवास्मै लोकं प्र रोचयत्यृजुमा
घोरयत्यृजुरिव हि प्राणः सन्ततमा घोरयति प्राणानामन्नाद्यस्य
सन्तत्या अथो रक्षसामपहत्यै यं कामयेत प्रमायुकः स्यादिति
जिह्वं तस्या घोरयेत्प्राणमेवास्माञ्जिह्वं नयति ताजक्प्र मीयते
शिरो वा एतद्यज्ञस्य यदाघार आत्मा ध्रुवा- (६७)

ऽऽघारमाघार्य ध्रुवां समनक्त्यात्मन्नेव यज्ञस्य शिरः प्रति

दधात्यग्निर्देवानां दूत आसीद्देव्योऽसुराणां तौ प्रजापतिं प्रश्नमैतां
 स प्रजापतिर्ब्राह्मणमब्रवीदेतद्वि ब्रूहीत्या श्रावयेतीदं देवाः शृणुतेति
 वाव तदब्रवीदग्निर्देवो होतेति य एव देवानां तमवृणीत ततो
 देवा- (६८)

अभवन्परांसुरा यस्यैवं विदुषः प्रवरं प्रवृणते भवत्यात्मना
 परास्य भ्रातृव्यो भवति यद्ब्राह्मणश्चाब्राह्मणश्च प्रश्नमेयातां
 ब्राह्मणायाधि ब्रूयाद्यद्ब्राह्मणायाध्याहाऽऽत्मनेऽध्याह यद्ब्राह्मणं
 पराहाऽऽत्मानं पराह तस्माद्ब्राह्मणो न परोच्यः॥ (६९)

वा आरण्याश्चाव रुन्धेऽथौ पशुभिः सोऽब्रवीदक्षिणार्ध्यन्नयं इव ध्रुवा देवाश्चत्वारिंशच्च॥-[११]

आयुष्ट आयुर्दा अग्र आ प्यायस्व सं तेऽव ते हेड उदुत्तमं
 प्र णो देव्या नो दिवोऽग्नाविष्णू अग्नाविष्णू इमं मे वरुण तत्त्वा
 याम्युदु त्यं चित्रम्। अपां नपादा ह्यस्थादुपस्थं जिह्वानामूर्ध्वो
 विद्युतं वसानः। तस्य ज्येष्ठं महिमानं वहन्तीरहिरण्यवर्णाः परि
 यन्ति यद्हीः। स- (७०)

मन्या यन्त्युप यन्त्यन्याः समानमूर्वं नद्यः पृणन्ति। तमू
 शुचिं शुचयो दीदिवांसमपां नपातं परि तस्थुरापः। तमस्मेरा
 युवतयो युवानं मर्मज्यमानाः परि यन्त्यापः। स शुक्रेण
 शिक्कना रेवदग्निर्दीदायानिध्मो घृतनिर्णिगप्सु। इन्द्रावरुणयोरहं
 सम्राजोरव आ वृणे। ता नो मृडात ईदृशौ। इन्द्रावरुणा

युवमध्वराय नो (७१)

विशे जनाय महि शर्म यच्छतम्। दीर्घप्रयज्युमति यो वनुष्यति
वयं जयेम पृतनासु दूढ्यः। आ नो मित्रावरुणा प्र बाहवा। त्वं
नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽवं यासिसीष्ठाः। यजिष्ठो
वह्नितमः शोशुचानो विश्वा द्वेषांसि प्र मुमुग्ध्यस्मत्। स त्वं नो
अग्नेऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ। अव यक्ष्व नो
वरुण९ (७२)

रराणो वीहि मृडीक९ सुहवो न एधि। प्रप्रायमग्निर्भरतस्य
शृण्वे वि यथ्सूर्यो न रोचते बृहद्वाः। अभि यः पूरु पृतनासु तस्थौ
दीदाय दैव्यो अतिथिः शिवो नः। प्र ते यक्षि प्र त इयमि मन्म
भुवो यथा वन्द्यो नो हवेषु। धन्वन्निव प्रपा असि त्वमग्न इयक्ष्वे
पूरवे॥ प्रत्न राजन्। (७३)

वि पाजसा वि ज्योतिषा। स त्वमग्ने प्रतीकेन प्रत्योष
यातुधान्यः। उरुक्षयेषु दीद्यत्। त९ सुप्रतीक९ सुदृशः९
स्वश्चमविद्वा९सो विदुष्ट९ सपेम। स यक्षद्विश्वा वयुनानि विद्वान्
हव्यमग्निर्मृतेषु वोचत्। अ९होमुचै विवेष यन्मा वि न इन्द्रेन्द्र
क्षत्रमिन्द्रियाणि शतक्रतोऽनु ते दायि॥ (७४)

युहीः समध्वराय नो वरुण९ राज९ श्वतुश्वत्वारि९शच्च॥ [१२]

[विश्वरूपस्त्वष्टेन्द्रं वृत्रम्ब्रह्मवादिन्ः स त्वे नासौमयाज्येष वै देवर्थो देवा वै नर्चि नायज्ञोऽग्ने]

महात्रिंशत्तमायुष्टे द्वादश॥१२॥ विश्वरूपो नैनं शीतरूरावद्य वसुं पूर्वद्युर्वाजा इत्यग्ने महात्रिंशत्तमन्या
यन्ति चतुःसप्ततिः॥७४॥ विश्वरूपोऽनु ते दायि॥]



generated on **July 11, 2024**

Downloaded from



<http://stotrasamhita.github.io> |  StotraSamhita | Credits